

Vergaderjaar 1991-1992

22 395

Wijziging van de Wet toezicht verzekeringsbedrijf in verband met de tweede richtlijn levensverzekering

Nr. 8

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG

Ontvangen 19 mei 1992

A. Algemeen

1. Inleiding

De ondergetekende heeft met voldoening vastgesteld dat de memorie van antwoord als uitvoerig en helder is ervaren. Hopelijk vormt dit een bijdrage aan een voorspoedige verdere parlementaire behandeling.

Naar aanleiding van de opmerking in de memorie van antwoord dat, zoals het zich thans laat aanzien, de andere Lid-Staten de richtlijn niet voor 20 mei 1993 zullen gaan toepassen, vroegen de leden van de CDA-fractie welke instrumenten hetzij de Nederlandse regering dan wel de Europese autoriteiten hebben tegenover de andere Lid-Staten die zich hebben gecommitteerd aan de richtlijn, welke inhoudt dat de richtlijn uiterlijk 20 mei 1993 in de nationale wetgeving dient te zijn verwerkt.

Een Lid-Staat kan zowel door een andere Lid-Staat als door de Europese Commissie voor het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen worden gedaagd. Een Lid-Staat kan echter ook politiek overleg entameren of een diplomatieke demarche ondernemen. De gebruikelijke weg is die van artikel 169 van het EEG-Verdrag. De Commissie vangt dan aan met een administratieve procedure. De betrokken Lid-Staat kan tijdens die procedure opmerkingen maken over de vermoede schending van het Gemeenschapsrecht als gevolg van het niet tijdig implementeren van een richtlijn. Vervolgens zal de Commissie hierover een standpunt bepalen en zo nodig een met redenen omkleed advies geven. Hierin zijn de gronden opgenomen die de Commissie tot het oordeel hebben gebracht dat het Gemeenschapsrecht is geschonden, terwijl voorts de Lid-Staat een termijn wordt gegeven om alsnog de richtlijn te implementeren. Indien na die termijn de richtlijn nog niet is geïmplementeerd, kan de Commissie een inbreukprocedure aanhangig maken voor het Hof strekkende tot het doen vaststellen dat een Lid-Staat niet de nodige maatregelen heeft getroffen om te voldoen aan een richtlijn.

In beginsel kan ook een Lid-Staat het initiatief nemen tot een dergelijke procedure tegen een andere Lid-Staat (artikel 170 EEG-Verdrag). Dit is evenwel niet gebruikelijk. In de praktijk worden dergelijke stappen aan

de Commissie overgelaten. Zo er voor een bepaalde Lid-Staat toch redenen zouden zijn om stappen te ondernemen, dan ligt politiek overleg of een diplomatieke demarche meer in de rede om een andere Lid-Staat tot actie te bewegen.

Deze leden vroegen voorts wat de reden is dat andere Lid-Staten in een trager tempo dan Nederland hun wetgeving/regelgeving aanpassen aan deze richtlijn.

Deze vraag berust vermoedelijk op een onjuiste interpretatie van de desbetreffende passage in de memorie van antwoord (Kamerstukken II 1991/92, 22 395, nr. 6, blz. 5). Daarin is niet bedoeld te stellen dat andere Lid-Staten in een trager tempo hun wetgeving aanpassen aan de richtlijn. Slechts werd opgemerkt dat, voor zover bekend, Nederland op dat moment de enige Lid-Staat was die een wetsvoorstel ter implementatie van de richtlijn bij het parlement had ingediend. Aan deze mededeling was evenwel toegevoegd dat de implementatie van richtlijnen niet in alle Lid-Staten geschiedt door middel van wetten in formele zin, doch ook door middel van lagere regelgeving zoals koninklijke besluiten, ministeriële regelingen e.d. lagere regelgeving kan in het algemeen sneller tot standkomen. Aangezien tijdens de aanpassings-termijn voor de Lid-Staten geen verplichting bestaat om de stand van zaken met betrekking tot de verwerking aan de Commissie te melden, is het niet uitgesloten dat andere Lid-Staten thans even ver of zelfs verder met het aanpassingsproces zijn gevorderd dan Nederland. Voor de goede orde zij overigens opgemerkt dat niet zozeer van belang is hoe ver iedere Lid-Staat thans met de verwerking is gevorderd, maar dat de inwerkingtredingstermijn wordt gehaald.

De leden van de PvdA-fractie vroegen of het thans niet in de rede ligt om ook dit wetsvoorstel van een vaste ingangsdatum te voorzien, gelet op de stand van de parlementaire behandeling.

Aangezien ten tijde van de indiening van het wetsvoorstel niet viel te voorzien op welk moment de parlementaire behandeling zou zijn afgerond, en het derhalve niet zeker was dat het wetsvoorstel in werking zou kunnen treden op het tijdstip dat de richtlijn voorschrijft, is er voor gekozen de inwerkingtreding bij koninklijk besluit te regelen. In het onderhavige geval speelde echter ook de overweging een rol de wet zo mogelijk eerder in werking te laten treden dan de datum waarop de aangepaste nationale wetgevingen ingevolge de richtlijn moeten worden toegepast, indien de ontwikkelingen in de andere Lid-Staten daartoe aanleiding mochten geven (zie Kamerstukken II 1991/92, nr. 6, blz. 5). Nu enerzijds ervan mag worden uitgegaan dat de parlementaire behandeling voor 20 mei 1993 zal zijn afgerond en anderzijds uit ambtelijke contacten met de Europese Commissie kan worden opgemaakt dat het niet waarschijnlijk is dat de andere Lid-Staten de richtlijn voor 20 mei 1993 zullen toepassen, is in de nota van wijziging gevolg gegeven aan de suggestie van deze leden om de inwerkingtredingsdatum in het wetsvoorstel op te nemen.

De leden van de VVD-fractie vroegen naar de wenselijkheid van de inwerkingtreding op 20 mei 1993 van deze wet als blijkt dat de overige Lid-Staten de richtlijn vooralsnog niet implementeren. Zij verzochten in de beantwoording in het bijzonder in te gaan op de concurrentiepositie van de Nederlandse levensverzekeraars op de Europese verzekeringsmarkt. Voorts vroegen zij of een latere datum van inwerkingtreding analoog aan het merendeel van de overige Lid-Staten niet meer voor de hand ligt.

De inwerkingtreding op 20 mei 1993 van de aan de richtlijn aangepaste Nederlandse wetgeving vloeit voort uit artikel 30, tweede alinea, van de richtlijn. Op grond daarvan zijn Nederland en de overige

Lid-Staten verplicht vanaf genoemde datum de richtlijn toe te passen. Het staat Nederland derhalve niet vrij een later tijdstip te kiezen. Vooralnog moet ervan worden uitgegaan dat de Lid-Staten tijdig aan hun verplichtingen zullen voldoen.

Indien andere Lid-Staten de richtlijn later toepassen, betekent dit dat de thans bestaande situatie, waarin wel dienstverrichting naar Nederland mogelijk is maar het omgekeerde veelal niet, nog enige tijd zou kunnen blijven bestaan. Gesteld zou kunnen worden dat sommige bepalingen van de richtlijn directe werking hebben. Daarvoor is vereist dat die bepalingen voldoende duidelijk en onvoorwaardelijk zijn. De eis van de onvoorwaardelijkheid betekent dat de werking van de bepaling niet van enig voorbehoud afhankelijk is dan wel dat de Lid-Staten geen discretionaire vrijheid hebben bij de uitvoering ervan. Vast staat dat de Lid-Staten voor de in de richtlijn omschreven gevallen dienstverrichting moeten toestaan, zij het dat de dienstverrichting in bepaalde gevallen kan worden gebonden aan een vergunning. Wat de rechtstreekse werking betreft met betrekking tot de toelatingsprocedure mag worden aangenomen dat in die gevallen waarin de notificatieprocedure moet worden toegepast sprake zal zijn van rechtstreekse werking. In de gevallen waarin een dienstverrichtingsvergunning kan worden geëist, ligt rechtstreekse werking niet voor de hand, omdat alvorens een vergunning wordt verleend een toetsing plaatsvindt door de toezichhoudende autoriteit van de Lid-Staat van dienstverrichting, waarbij enige ruimte is voor beleidsvrijheid. In abstracto is het moeilijk een oordeel te geven over directe werking van artikel 12 van de richtlijn (vergunningsprocedure), omdat ook de concrete omstandigheden een rol kunnen spelen bij het oordeel over het al dan niet hebben van directe werking. Het uiteindelijke oordeel over rechtstreekse werking van bepalingen van de richtlijn is voorbehouden aan de bevoegde rechter.

De leden van de VVD-fractie verzochten of de regering meer in het bijzonder kan ingaan op de voorwaarden waaronder Lid-Staten aansprakelijk kunnen worden gesteld voor schade geleden wegens niet (tijdige) of onjuiste uitvoering van een richtlijn.

In de arresten Francovich en Bonifaci (C-6/90 en C-9/90) worden drie voorwaarden gesteld alvorens Lid-Staten aansprakelijk kunnen worden gehouden voor schade geleden wegens niet (tijdige) of onjuiste uitvoering van een richtlijn. Een richtlijn moet rechten in het voordeel van particulieren toekennen. Voorts dient de inhoud van die rechten kenbaar te zijn op basis van de bepalingen van de richtlijn. Tenslotte moet er een causaal verband bestaan tussen de schending van de verplichting door de Lid-Staat en de schade die de benadeelden hebben geleden. Hieruit moet worden afgeleid dat verzekeraars op grond van genoemde arresten Lid-Staten aansprakelijk kunnen stellen voor schade die zij lijden wegens niet (tijdige) of onjuiste uitvoering van een richtlijn.

De leden van de PvdA-fractie verbaasden zich er over dat met de organisaties van tussenpersonen geen overleg is gevoerd. Zij vonden het gewenst dat dit voortaan wel zal geschieden, zeker indien de tussenpersoon expliciet in de wet wordt genoemd. Zij vroegen of de regering bereid is dit toe te zeggen en of deze organisaties wel ten tijde van de onderhandelingen in Brussel waren gehoord.

Overleg dan wel advisering over een wetsvoorstel vervult een nuttige functie indien de aard en de inhoud van dat voorstel daartoe aanleiding geven of daartoe een wettelijke plicht bestaat. Zodra daarvan sprake is, is de ondergetekende van zelfsprekend bereid met de organisaties van tussenpersonen overleg te voeren. Met betrekking tot het onderhavige wetsvoorstel heeft overleg met de organisaties van tussenpersonen evenwel niet plaatsgevonden, omdat de tweede richtlijn levensverze-

kering ten aanzien van tussenpersonen geen keuzemogelijkheden toelaat. Overigens zij opgemerkt dat met de organisaties van tussenpersonen regelmatig overleg plaatsvindt over actuele onderwerpen op het terrein van de assurantiebemiddeling. Dit was ook het geval ten tijde van de onderhandelingen over het richtlijnvoorstel.

3. Doel en inhoud van de tweede richtlijn levensverzekering

A. Onderscheid passieve/actieve dienstverrichting

De leden van de PvdA-fractie merkten op dat de regering meedeelt dat intern overleg gaande is over een eventuele aanpassing van de Wet assurantiebemiddelingsbedrijf (Wabb; Stb. 1991, 78) naar aanleiding van de Aanbeveling van de Europese Commissie inzake verzekeringstussenpersonen en dat een definitief standpunt nog niet kan worden gegeven. Deze leden vonden dat de nota naar aanleiding van het eindverslag hierover duidelijkheid dient te verschaffen. Zij meenden dat een wettelijke regeling voor de onafhankelijkheid van de tussenpersonen voor dit wetsvoorstel van belang lijkt, gelet op de EG-rechtelijke consequenties die aan dat gegeven worden verbonden. Deze leden vroegen hoe artikel 13 van de richtlijn gehandhaafd kan worden in het verkeer met andere EG-landen, met andere woorden, op welke basis een Nederlandse tussenpersoon tot tevredenheid van een ander EG-land kan aantonen dat hij of zij onafhankelijk is, indien de regering tot het oordeel komt dat een wettelijke regeling van de onafhankelijkheid, ondanks de aanbeveling, niet nodig is.

De wenselijkheid van het treffen van een regeling met betrekking tot de onafhankelijkheid van de tussenpersonen is mede afhankelijk van de vraag of het mogelijk is te komen tot een sluitende en evenwichtige regeling. De ondergetekende heeft er reeds eerder op gewezen dat zich daarbij diverse problemen voordoen, zowel met betrekking tot het vinden van valide criteria voor onafhankelijkheid als met betrekking tot de controle (zie Kamerstukken II 1988/89, 20 925, nr. 6, blz 6 en Kamerstukken II 1989/90, 20 925, nr. 10, blz. 12). De aanbeveling biedt voor dergelijke praktische problemen geen oplossing, maar laat de uitwerking daarvan over aan de Lid-Statens.

De aanbeveling geeft uiteraard aanleiding de problematiek opnieuw te bezien en thans wordt dan ook conform mijn toezegging aan de Tweede Kamer (Aanhangsel Handelingen 1991-1992, nr. 428, blz. 907) nagegaan op welke wijze aan de aanbeveling tegemoet kan worden gekomen. Gezien de gesignaleerde problemen zal een zorgvuldige uitwerking van de mogelijkheden enige tijd vergen.

Anders dan deze leden veronderstelden is het voor het onderhavige wetsvoorstel niet noodzakelijk een wettelijke regeling ten aanzien van de onafhankelijkheid van de tussenpersonen te treffen. Deze onafhankelijkheid speelt namelijk alleen een rol in het kader van het onderscheid tussen actieve en passieve dienstverrichting. Van passieve dienstverrichting is (onder andere) sprake indien een verzekeringnemer zich in zijn eigen land wendt tot een (onafhankelijke) tussenpersoon als bedoeld in artikel 13, eerste lid, tweede gedachtenstreepje, van de richtlijn, teneinde inlichtingen in te winnen over verzekeringsovereenkomsten die worden aangeboden door in andere Lid-Statens gevestigde verzekeraars dan wel om via die tussenpersoon bij een van deze ondernemingen een verzekering af te sluiten. In deze situatie is de notificatieprocedure als bedoeld in artikel 14 van de richtlijn dwingend voorgeschreven. De actieve dienstverrichting mag afhankelijk worden gesteld van een dienstverrichtingsvergunning.

Aangezien in het wetsvoorstel wordt voorgesteld ook in het geval van actieve dienstverrichting naar Nederland te volstaan met de notificatie-

procedure, speelt voor wat betreft de inkomende dienstverrichting het onderscheid tussen actieve en passieve dienstverrichting en dus ook de onafhankelijkheid van de Nederlandse tussenpersoon geen rol.

Voor wat betreft de uitgaande dienstverrichting is het uiteraard wel van belang of sprake is van een onafhankelijke tussenpersoon. Het gaat daarbij dan echter niet om een Nederlandse tussenpersoon, maar om een tussenpersoon, gevestigd in de Lid-Staat waar de verzekeringnemer zijn gewone verblijfplaats heeft, of, waar zich, indien het een rechtspersoon betreft, de vestiging van deze rechtspersoon bevindt. Dit raakt evenwel niet de Nederlandse wetgever. In dit kader wordt opgemerkt dat de onafhankelijkheid van de tussenpersoon geen rol speelt indien een Lid-Staat gebruik maakt van de hem in artikel 27, tweede lid, van de richtlijn geboden optie. Op grond daarvan kan een Lid-Staat bepalen dat de verzekeringnemer wordt geacht het initiatief te hebben genomen uitsluitend in het geval bedoeld in artikel 13, eerste lid, eerste gedachtenstreepje, van de richtlijn. Dit betekent dat een dergelijke Lid-Staat tot 20 mei 1996 de in artikel 13, eerste lid, tweede gedachtenstreepje, van de richtlijn bedoelde dienstverrichting mag beschouwen als actieve dienstverrichting en derhalve afhankelijk mag stellen van een dienstverrichtingsvergunning. Aangezien de overgrote meerderheid der Lid-Staten voorstander van deze bepaling was, mag worden aangenomen dat zij daarvan gebruik zullen maken. Hierdoor zal ook in die Lid-Staten de onafhankelijkheid van de tussenpersonen tot genoemde datum geen rol spelen.

Het voorgaande betekent dat een Nederlandse tussenpersoon niet tot tevredenheid van een ander EG-land behoeft aan te tonen dat hij of zij onafhankelijk is.

Deze leden vroegen voorts of de derde richtlijn levensverzekering naar verwachting het onderscheid tussen afhankelijke en onafhankelijke tussenpersonen, in het voetspoor van het verdwijnen van het onderscheid tussen passieve en actieve dienstverrichting, weer irrelevant maakt.

Inderdaad zal op grond van de derde richtlijn levensverzekering, het onderscheid tussen actieve en passieve dienstverrichting komen te vervallen, waarmee ook het onderscheid tussen afhankelijke en onafhankelijke tussenpersonen in dit kader niet meer aan de orde zal zijn. Dit vormt een reden te meer om de kwestie van de onafhankelijkheid van de tussenpersoon niet primair te bezien in het kader van het onderhavige wetsvoorstel. Veeleer is van belang op welke wijze een eventuele regeling kan worden ingepast in de Wabb, waarbij ook de samenhang met andere bepalingen van die wet in beschouwing kan worden genomen. Juist die samenhang vergt een geïntegreerde aanpak van de aanbeveling.

Gelet op het bovenstaande, en aangezien een regeling van de onafhankelijkheid niet van direct belang is voor de toepassing van de onderhavige wet, meent de ondergetekende dat hij thans voorbij kan gaan aan de vraag hoe een en ander eventueel technisch zou kunnen worden verwerkt. Dit laat uiteraard de eerdere toezegging onverlet, dat de Kamer afzonderlijk zal worden geïnformeerd over de mogelijkheden tot uitvoering van de aanbeveling.

B. Notificatie- c.q. vergunningsprocedure

De leden van de CDA-fractie namen er met genoegen kennis van dat de regering hun opvatting deelt dat een vergunning zou moeten worden geacht te zijn verleend door de betrokken toezichthoudende autoriteit van de Lid-Staat van dienstverrichting, indien die toezichthoudende autoriteit binnen een termijn van zes maanden geen beslissing heeft

genomen. Zij gingen ervan uit dat de regering in het kader van de derde richtlijnen schadeverzekering en levensverzekering een maximale inspanning zal leveren om te bevorderen dat een vergunning geacht wordt te zijn verleend, indien niet binnen een termijn van zes maanden een beslissing is genomen.

Zoals in de memorie van antwoord is aangegeven (blz. 1) zal zowel de derde richtlijn schadeverzekering als de derde richtlijn levensverzekering het «single licence»-beginsel introduceren. Dit betekent dat een verzekeraar die in het bezit is van een vergunning, afgegeven door de Lid-Staat waar zijn zetel is gevestigd, activiteiten kan ontplooiën in de gehele Gemeenschap, hetzij door middel van het vestigen van een bijkantoor, hetzij door middel van het verrichten van diensten. Verzekeraars met zetel in Nederland zullen derhalve na inwerkingtreding van de bovengenoemde richtlijnen noch voor het vestigen van een bijkantoor, noch voor het verrichten van diensten, een vergunning behoeven aan te vragen bij de toezichthoudende autoriteiten in andere Lid-Staten. De door deze leden ongewenst geachte situatie kan zich dan niet meer voordoen.

De regering gaf aan dat de formulering van artikel 12 van de richtlijn niet uitsluit dat de toegang tot de markt van de Lid-Staat van dienstverrichting zou kunnen worden bemoeilijkt doordat de afgifte van een dienstverrichtingsvergunning wordt «vertraagd». De leden van de CDA-fractie vroegen of de regering voorbeelden bekend zijn van verdragen waaruit zou kunnen worden afgeleid dat de toegang tot de markt van de Lid-Staat van dienstverrichting werd bemoeilijkt.

De vraag van deze leden kan pas worden beantwoord enige tijd nadat de richtlijn in werking is getreden. Juist omdat de vrije dienstverrichting door levensverzekeraars door de meeste Lid-Staten tot nu toe praktisch onmogelijk wordt gemaakt, beoogt de onderhavige richtlijn deze dienstverrichting te vergemakkelijken door een coördinatie van de voor het dienstenverkeer meest wezenlijke punten. Op dit moment kan de ondergetekende dan ook slechts de in de memorie van antwoord (blz. 9) uitgesproken verwachting herhalen dat de betrokken toezichthoudende autoriteiten geen misbruik zullen maken van de hun gegeven bevoegdheid, mede gelet op de ervaring die tot op heden is opgedaan met de tweede richtlijn schadeverzekering.

4. Andere onderwerpen

De leden van de PvdA-fractie waren door de memorie van antwoord overtuigd van het feit dat artikel 15 van de richtlijn materieel in het Nederlands recht gestalte krijgt door de werking van het BW. Deze leden vroegen wat er op tegen is om het opzeggingsrecht niettemin rechtstreeks in deze wet vast te leggen.

Artikel I, onderdeel BB, betreffende artikel 50q, van het onderhavige wetsvoorstel bewerkstelligt dat artikel 15 van de richtlijn, gegeven de bepaling van het BW, materieel in het Nederlandse recht gestalte krijgt. Hierover bestaat geen twijfel. Een tweede bepaling waarin het opzeggingsrecht rechtstreeks wordt geformuleerd, acht de ondergetekende dan ook niet noodzakelijk. Het opnemen van een dergelijke bepaling, die per saldo hetzelfde gevolg heeft, dient te worden vermeden. Hierdoor zou een precedent worden geschapen, waardoor wellicht ook andere bepalingen in een andere formulering in de wet zouden kunnen worden opgenomen. Voorts past een rechtstreeks geformuleerd opzeggingsrecht voor de verzekeringnemer minder goed binnen het kader van een toezichtswet dan een bepaling waarbij de verzekeraar een plicht wordt opgelegd.

7. Gevolgen van de richtlijn voor verzekeraars en verzekerden

De leden van de CDA-fractie vroegen hoe het Bachman-arrest zich verhoudt tot de liberalisatie van dienstverrichtingen in het onderhavige wetsvoorstel en of liberalisatie praktisch wordt beperkt, als premies slechts fiscaal aftrekbaar zijn voor zover deze betaald worden aan een in het land van aftrek gevestigde verzekeraar.

Voor het antwoord op deze vragen wordt verwezen naar de reactie in de memorie van antwoord (blzz. 12 en 13) op het verzoek van de leden van de D66-fractie nader in te gaan op de opmerking van de regering dat naar verwachting de dienstverrichting op het gebied van levensverzekeringen geen grote vlucht zal nemen zolang op het gebied van de directe belastingen geen coördinatie op EG-niveau heeft plaatsgevonden.

B. ARTIKELEN

ARTIKEL I

A. Artikel 1

De leden van de PvdA-fractie waren van mening dat nu het begrip «directe» zo nadrukkelijk in de begripsomschrijvingen een rol moet gaan spelen, een nadere wettelijke omschrijving op zijn plaats is.

De ondergetekende deelt niet de mening van de aan het woord zijnde leden dat een begrip, louter omdat het nadrukkelijk in de begripsomschrijvingen een rol moet gaan spelen, zelf in die begripsomschrijvingen zou moeten worden opgenomen. Er kan geen misverstand over bestaan dat, overeenkomstig het spraakgebruik, met het directe verzekeringsbedrijf wordt bedoeld op het verzekeringsbedrijf, met uitzondering van het herverzekeringsbedrijf. Er zij op gewezen dat het begrip «directe» niet alleen reeds sedert de totstandkoming van de Wet toezicht verzekeringsbedrijf in artikel 10 voorkomt, doch ook in de begripsomschrijvingen, namelijk in die van «overeenkomsten van communautaire co-assurantie». Nu het begrip «directe» in de praktijk nimmer tot interpretatieproblemen aanleiding heeft gegeven, blijft de ondergetekende van mening dat voor het opnemen van bedoelde begripsomschrijving onvoldoende noodzaak aanwezig is.

H. Artikel 29e

De leden van de PvdA-fractie begrepen uit de memorie van antwoord dat de verklaringen moeten worden ondertekend voordat de tussenpersoon zijn bemiddelingsactiviteiten aanvangt. Zij meenden dat de voorgestelde wettekst dit echter niet duidelijk maakt, omdat die slechts de verplichting op de verzekeraar legt om te controleren of zo'n verklaring er is bij het sluiten van de overeenkomst. Zij veronderstelden dat dit dus vaak achteraf zal zijn. Voor Nederlanders die zich via een Nederlandse tussenpersoon tot een buitenlandse verzekeraar willen wenden, valt het voorafgaand tekenen slechts goed te regelen in de Wabb en zij drongen daarop aan. De bepaling die in dit wetsvoorstel is opgenomen is slechts relevant voor buitenlandse verzekeringnemers, maar zou op het onderhavige punt opnieuw kunnen worden geformuleerd door van de Nederlandse verzekeraar te vereisen dat hij verifieert of de verklaring tijdig is getekend. Zij vroegen of de regering dat wil overwegen.

Zoals in de memorie van antwoord is aangegeven (blzz. 7 en 8), ziet de ondergetekende geen reden de in artikel 13 van de richtlijn bedoelde verklaringen op te nemen voor de inkomende dienstverrichting. De

verklaringen zijn gekoppeld aan de mogelijkheid onderscheid te maken tussen actieve dienstverrichting en passieve dienstverrichting. Uit het feit dat in het voorstel voor de derde richtlijn levensverzekering genoemd onderscheid vervalt en daarmee tevens de verklaringen mag dat ook worden opgemaakt. Zoals bekend, is in het onderhavige wetsvoorstel geen gebruik gemaakt van dit onderscheid. Daarmee is de noodzaak voor het eisen van verklaringen niet aanwezig. Voorts wordt gewezen op de bescherming van verzekeringnemers, zoals geregeld in de artikelen 15 (het opzeggingsrecht) en 22 (kenbaar maken dat sprake is van een in dienstverrichting te sluiten overeenkomst) van de richtlijn. Deze elementen zijn in het voorstel voor de derde richtlijn levensverzekering gehandhaafd. De ondergetekende ziet derhalve geen aanleiding in de situatie dat een Nederlandse verzekeringnemer zich via een Nederlandse tussenpersoon tot een buitenlandse verzekeraar wendt, over te gaan tot het eisen van verklaringen. Daarmee is wijziging van de Wabb evenmin aan de orde.

Bij uitgaande dienstverrichting is het voor Nederlandse verzekeraars uiterst belangrijk te controleren of ondertekening van de verklaring, bedoeld in artikel 13, eerste lid, tweede gedachtenstreepje, van de richtlijn, heeft plaatsgevonden, alvorens met de desbetreffende verzekeringnemer een overeenkomst van levensverzekering te sluiten. Is die verklaring niet ondertekend, dan kan geen sprake zijn van toepassing van het regime voor passieve dienstverrichting. Alsdan zal de verzekeraar ingevolge de wetgeving van de meeste Lid-Staten een dienstverrichtingsvergunning nodig hebben.

Het door de verzekeraar verifiëren of de verklaring is ondertekend voordat de tussenpersoon met zijn activiteiten aanving, is evenwel niet op zijn plaats. Allereerst valt niet in te zien hoe verzekeraars deze controle in het buitenland in de praktijk zouden moeten uitvoeren. Daar komt bij dat een dergelijke verificatie, gelet op het bepaalde in artikel 13, eerste lid, tweede gedachtenstreepje, van de richtlijn, alsmede de inhoud van de onderhavige verklaring, zou neerkomen op het controleren van de waarachtigheid van de ondertekening door de verzekeringnemer. Wellicht ten overvloede wordt erop gewezen dat het aan de andere Lid-Staten is om in hun (tussenpersonen)wetgeving de aan de desbetreffende verklaring gestelde eisen, inclusief de tijdsige ondertekening, op te nemen.

BB. Artikel 50q

De aan het woord zijnde leden waren van oordeel dat moet worden geregeld hoe de verzekeringnemer in kennis wordt gesteld van de gesloten overeenkomst, zodat bekend is op welk moment de opzegtermijn begint te lopen. Zij vonden een aangetekend schrijven de meest voor de hand liggende oplossing.

De ondergetekende neemt aan dat de wens van deze leden om de verzekeringnemer per aangetekend schrijven in kennis te laten stellen van het tijdstip waarop de overeenkomst van levensverzekering is gesloten, stoelt op de gedachte de verzekeringnemer extra bescherming te bieden. Opgemerkt wordt evenwel dat het vooral het belang van de verzekeraar is om zekerheid te hebben over het moment waarop de opzegtermijn begint te lopen. De verzekeraar zal immers in bewijsrechtelijke problemen geraken indien hij zich erop beroept dat die termijn zou zijn verlopen. In dat geval zal hij immers dienen aan te tonen dat hij de kennisgeving heeft gedaan. Verwacht mag dan ook worden dat dergelijke kennisgevingen in ieder geval schriftelijk zullen worden gedaan. Gezien de wens van de aan het woord zijnde leden voor een regeling van de wijze waarop de kennisgeving aan de verzekeringnemer dient te geschieden, stelt de ondergetekende in de nota van wijziging voor te

eisen dat de verzekeraar de kennisgeving schriftelijk doet. Het eisen van een aangetekend schrijven is een te zwaar middel en werkt onnodig kostenverhogend. Verwacht wordt dat de voorgestelde wijziging zal aansluiten bij de praktijk en zowel de verzekeringnemer als de verzekeraar duidelijkheid zal verschaffen over het tijdstip waarop de termijn ingaat die de verzekeringnemer heeft om de overeenkomst op te zeggen.

De Minister van Financiën,
W. Kok